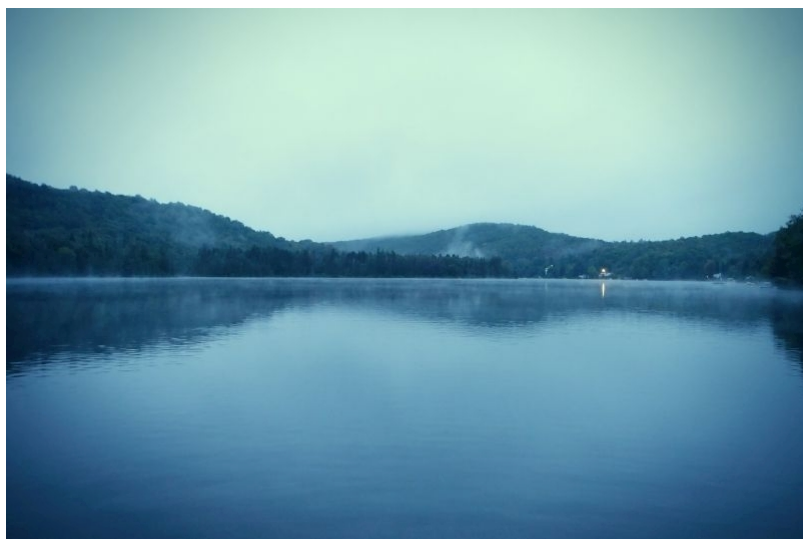

Wody w Europie są coraz czystsze, ale...

Utworzono: czwartek, 02, sierpień 2018 11:39 Ilona Hałucha

Jak wynika z opublikowanego w lipcu sprawozdania Europejskiej Agencji Środowiska dotyczącego stanu wód, mimo postępów poczynionych w ostatnich dziesięcioleciach w zakresie poprawy jakości środowiska wielu europejskich jezior, rzek, wód przybrzeżnych i źródeł wód podziemnych, zanieczyszczenia czy konstrukcje - takie jak tamy oraz nadmierny pobór wód - wciąż stanowią główne zagrożenia dla ich długotrwałego dobrego stanu. Zdecydowana większość jednolitych części wód w Europie nadal nie spełnia minimalnego celu Unii Europejskiej, jakim jest ich dobry stan.

Trzeba zwiększyć wysiłki, aby dopilnować, by wody były odpowiednio czyste - od tego zależy nasz własny dobrobyt i kondycja naszych kluczowych ekosystemów wodnych i morskich. Ma to zasadnicze znaczenie dla długofalowego zrównoważonego charakteru wód oraz dla osiągnięcia długoterminowych celów, czyli dobrej jakości życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety.

Zgodnie ze sprawozdaniem EEA, państwa członkowskie UE podjęły znaczne wysiłki na rzecz uzyskania lepszej jakości wód poprzez poprawę oczyszczania ścieków oraz zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń z użytków rolnych. Podjęto również działania mające na celu likwidację barier dla migrujących gatunków ryb i odbudowę zdegradowanych ekosystemów wodnych.

Chociaż jednolite części wód podziemnych w Europie, takie jak warstwy wodonośne, są w większości w dobrym stanie, to zgodnie ze sprawozdaniem w okresie monitorowania, który objął lata 2010-2015, jedynie 40% monitorowanych jezior, rzek, obszarów przyujściowych i wód przybrzeżnych osiągnęło określony w unijnej ramowej dyrektywie wodnej co najmniej „dobry” lub „bardzo dobry” stan ekologiczny. W ostatniej ocenie przeprowadzonej przez EEA w 2012 r., „dobry” lub „bardzo dobry” stan ekologiczny stwierdzono w przypadku podobnego odsetka jednolitych części wód. W ocenie EEA zwrócono również uwagę na stan ilościowy i nadmierny pobór wód podziemnych w Europie oraz na ogólny stan chemiczny jednolitych części wód.

Wody w Europie są coraz czystsze, ale...

Utworzono: czwartek, 02, sierpień 2018 11:39 Ilona Hałucha

Sprawozdanie EEA zawiera zaktualizowaną ocenę stanu ponad 130 tys. jednolitych części wód powierzchniowych i wód podziemnych monitorowanych przez państwa członkowskie UE, której podstawę stanowią dane zgromadzone i pochodzące z ponad 160 tzw. planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza obejmujących lata 2010-2015.

- Dzięki wdrożeniu w państwach członkowskich unijnego prawodawstwa dotyczącego wody, jakość wód słodkich w Europie stopniowo się poprawia, ale wiele pozostaje jeszcze do zrobienia, zanim wszystkie jeziora, rzeki, wody przybrzeżne i jednolite części wód podziemnych będą w dobrym stanie. Zmierzenie się z problemem zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, przemysłu i gospodarstw domowych wymaga wspólnych wysiłków wszystkich użytkowników wód w całej Europie - powiedział Karmenu Vella, unijny komisarz do spraw środowiska, gospodarki morskiej i rybołówstwa.

- Musimy zwiększyć wysiłki, aby dopilnować, by nasze wody były odpowiednio czyste i odporne, od tego zależy nasz własny dobrobyt i kondycja naszych kluczowych ekosystemów wodnych i morskich. Ma to zasadnicze znaczenie dla długofalowego zrównoważonego charakteru naszych wód oraz dla osiągnięcia długoterminowych celów, czyli dobrej jakości życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety - powiedział Hans Bruyninckx, dyrektor wykonawczy EEA.

Sporządzona przez EEA ocena wód to drugie tego rodzaju opracowanie od 2012 r. Od tego czasu znacząco zwiększyła się wiedza na temat wód w Europie, co pozwala na lepsze zrozumienie ich stanu, problemów, które uniemożliwiły osiągnięcie „dobrego stanu”, a także środków wdrożonych w celu uzyskania poprawy. Sprawozdanie EEA stanowi uzupełnienie mającego się wkrótce ukazać sprawozdania Komisji Europejskiej, które będzie zawierać ocenę, w jakim stopniu państwa członkowskie przestrzegają przepisów ramowej dyrektywy wodnej. Dyrektywa ta określa ramy dotyczące sposobu oceny, ochrony i poprawy jakości wód w całej UE oraz zarządzania tą jakością. Wprowadza również wymóg sporządzania przez państwa członkowskie planów gospodarowania wodami w dorzeczu, jak również programu środków mających na celu poprawę jakości wód.

Inne najważniejsze ustalenia:

- W porównaniu z wodami powierzchniowymi wody podziemne charakteryzują się na ogół najlepszym stanem. Dobry stan chemiczny osiągnięto w przypadku 74% obszaru wód podziemnych, natomiast 89% tego obszaru miało dobry stan ilościowy. Wśród głównych powodów, dla których nie osiągnięto minimalnych celów, były: zanieczyszczenie wód azotanami z odpływu powierzchniowego z użytków rolnych, intruzja wód słonych oraz przeciekanie niebezpiecznych substancji chemicznych pochodzących z terenów zanieczyszczonych (np. tereny przemysłowe, obszary górnicze lub miejsca magazynowania odpadów).

- W północnej Skandynawii, północnej części Zjednoczonego Królestwa (Szkocja) i w Estonii, a także na Słowacji, w Rumunii i na kilku obszarach dorzeczy w regionie Morza Śródziemnego duży odsetek jednolitych części wód powierzchniowych ma bardzo dobry lub dobry stan ekologiczny. Z kolei na wielu obszarach dorzeczy w

Wody w Europie są coraz czystsze, ale...

Utworzono: czwartek, 02, sierpień 2018 11:39 Ilona Hałucha

środkowej części Europy, które charakteryzują się wyższą gęstością zaludnienia i intensywniejszym rolnictwem, odnotowano najwyższy odsetek jednolitych części wód, które nie zdołały osiągnąć dobrego stanu ekologicznego.

- Zaledwie 38% monitorowanych jezior, rzek i innych jednolitych części wód powierzchniowych ma dobry stan chemiczny – stężenia substancji zanieczyszczających nie przekraczają w nich unijnych norm jakości środowiska.

- W większości państw członkowskich za słaby stan chemiczny odpowiada kilka substancji, z których najczęstszą jest rtęć. Stosowana niegdyś powszechnie w termometrach, akumulatorach i farbach, rtęć w dalszym ciągu jest obecna w próbkach wody, a kolejną najczęściej występującą substancją jest kadm, który wykorzystuje się w nawozach fosforowych i w produkcji metali.

- Ramowa dyrektywa wodna i plany gospodarowania wodami w dorzeczu znacznie usprawniły gospodarkę wodną w całej UE. Wiele państw członkowskich zainwestowało w lepsze programy monitorowania stanu ekologicznego i chemicznego, z większą liczbą zarówno ośrodków monitorujących, jak i poddawanych ocenie elementów jakości i analizowanych substancji chemicznych. Dzięki temu zdołano zwiększyć dostępność informacji i zapewnić dużo lepsze zrozumienie stanu wód i oddziaływań, na jakie są one narażone. Ramowa dyrektywa wodna przyczyniła się również do podjęcia przez państwa członkowskie UE znacznych wysiłków na rzecz ograniczenia źródeł zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa, przemysłu i gospodarstw domowych, a także na rzecz zapewnienia bardziej naturalnego przepływu rzek i usuwania przeszkód utrudniających migrację ryb, co przynosi korzyści dla przyrody i zapewnia ochronę przed powodzią.

Cel UE w zakresie jakości wód

Osiągnięcie dobrego stanu wiąże się z koniecznością spełnienia określonych norm dotyczących ekologii, chemii i ilości wód. Stan ekologiczny jest najlepszym ogólnym wskaźnikiem określającym jak zdrowa jest dana jednolita część wód. W przypadku tego wskaźnika bierze się pod uwagę, w jaki sposób zanieczyszczenie, degradacja siedlisk, zmiana klimatu i inne oddziaływania, takie jak liczba tam zbudowanych przez człowieka, wpływają na jakość wody.

Do najbardziej istotnych oddziaływań, które utrudniają postępy w osiągnięciu celów UE, należą: bariery takie jak tamy, rekultywacja gruntów i regulacja przepływów wód, które to czynniki zmieniają przepływ rzek lub strumieni; źródła rozproszonej emisji zanieczyszczeń, takie jak odpływy powierzchniowe z użytków rolnych, a także źródła punktowej emisji zanieczyszczeń, takie jak zrzuty ścieków z kanalizacji. Czynniki mające główny wpływ na jednolite części wód powierzchniowych to: wzbogacanie substancjami odżywczymi, zanieczyszczenie chemiczne i siedliska zmienione z powodu zmian morfologicznych.

Monitorowanie i sprawozdawczość to główne narzędzia służące do klasyfikacji stanu wód w UE. Państwa członkowskie UE definiują ten stan w oparciu o skalę, która obejmuje bardzo dobry, dobry, umiarkowany, a także słaby i zły stan dla wód powierzchniowych, a także w oparciu o dwie klasy, dobry lub słaby stan, dla wód podziemnych. Celem monitorowania jest śledzenie skuteczności środków służących oczyszczaniu jednolitych części wód i osiągnięciu celu UE, jakim jest ich „dobry

Wody w Europie są coraz czystsze, ale...

Utworzono: czwartek, 02, sierpień 2018 11:39 Ilona Hałucha

stan”.

Zgodnie z unijną ramową dyrektywą wodną państwa członkowskie UE znajdują się obecnie w drugim cyklu monitorowania i sprawozdawczości (2015-2021). Runda ta obejmuje 89 tys. rzek, 18 tys. jezior, 13 tys. obszarów wód podziemnych oraz 3 600 wód przybrzeżnych i wód na obszarach przyujściowych. W sprawozdaniu nie można było uwzględnić sprawozdań z Grecji, Irlandii, Litwy oraz z niektórych części Hiszpanii.

Źródło: EEA